

vodové zprávy nebo jiné doprovodné informace, nelze návrh schválit nebo propustit do dalšího projednávání.

• **Posuzování vlivů přesahujících hranice státu (Espoo).** Předmětem posuzování přesahujícího státní hranice jsou obligatorně posuzované záměry a koncepce, pokud mohou mít významné vlivy na životní prostředí přesahující státní hranice a koncepce, u nichž nutnost posuzování vyplývá z mezinárodních smluv. Předmětem mezistátního posuzování mohou být i ostatní záměry uvedené v zákoně, pokud mohou mít významné vlivy na životní prostředí přesahující státní hranice a pokud se na mezistátním posuzování dohodne stát, na jehož území se má záměr provádět a stát, jehož území může být ovlivněno.

Mezistátní posuzování odpovídá standardnímu procesu posuzování záměrů nebo koncepcí s tím, že bude

nutno počítat s určitými zvláštnostmi, např. s možným prodloužením lhůt souvisejících s časovou náročností mezistátního posuzování. V případě, že při mezistátním posuzování vzniknou při aplikaci právních předpisů pochybnosti, jsou určující právní předpisy strany původu.

V současné době probíhá v České republice v rámci různých odborných seminářů rozsáhlá diskuse k návrhu zákona o posuzování vlivů na životní prostředí. Bude úkolem pracovníků Ministerstva životního prostředí ČR a týmu zpracovatelů paragrafovaného znění tohoto zákona, aby kriticky vyhodnotili připomínky a využili je zejména při řešení některých konfliktních částí zákona.

**Miroslav Martiš
Vladimír Zdražil**

na Dohovoru, pod které jurisdikcí by sa navrhovaná činnosť mala vykonávať zabezpečiť, aby proces posudzovania vplyvov na životné prostredie predchádzal rozhodnutiu o schválení alebo vykonávaní navrhovanej činnosti uvedenej v Dodatku I. Dohovoru z Espoo,

– strana pôvodu, t. j. zmluvná strana Dohovoru, ktorá môže byť dotknutá vplyvom navrhovanej činnosti umožní, aby sa verejnosť v oblastiach, ktoré by mohli byť dotknuté navrhovanou činnosťou, mohla zúčastniť príslušných procedúr posudzovania jej vplyvu na životné prostredie.

V Dohovore z Espoo sa ďalej ustanovuje spôsob oznámenia navrhovanej činnosti, spracovania dokumentácie o hodnotení vplyvu na životné prostredie, spôsob a rozsah konzultácií o možnom vplyve navrhovanej činnosti, spôsob vypracovania a oznámenia konečného rozhodnutia, rozsah poprojektovej analýzy, možnosť uzatvárania dvojstrannej a mnohostrannej spolupráce v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie, možnosť rozvíjania špecifických výskumných programov a procedurálne otázky týkajúce sa stretnutí zmluvných strán vrátane arbitráže.

Dodatky Dohovoru z Espoo obsahujú:

- I. Zoznam činností,
- II. Obsah dokumentácie o hodnotení vplyvu na životné prostredie,
- III. Všeobecné kritéria napomáhajúce určeniu environmentálneho významu druhov činností nezahrnutých do Dodatku I.,
- IV. Procedurálne otázky,
- V. Poprojektovú analýzu,
- VI. Základy pre dvojstrannú a mnohostrannú spoluprácu,
- VII. Arbitráž.

Dohovor z Espoo bol po prijatí vystavený na podpis členským štátom Európskej hospodárskej komisie (EHK) i štátom, ktoré majú

Dohovor z Espoo

Dohovor Európskej hospodárskej komisie OSN E/ECE/1250 o hodnotení vplyvov na životné prostredie presahujúcich štátne hranice (Dohovor z Espoo) bol prijatý 25. februára 1991 vo fínskom meste Espoo. Upravuje proces posudzovania činností, ktorých nepriaznivé vplyvy by mohli zasahovať aj územie susedných štátov. Jeho cieľom je tiež zavedenie procesu posudzovania vplyvov na životné prostredie do legislatívy jednotlivých štátov a umožnenie iným štátom zasiahnuť presne ustanoveným spôsobom do prípravy činností, ktoré by sa mali vykonávať mimo ich územia, ale

mohli by mať nežiaduce vplyvy na ich životné prostredie.

Dohovor z Espoo má 20 článkov a 7 dodatkov. V jednotlivých článkoch sa ustanovuje najmä, že:

- zmluvné strany Dohovoru z Espoo príjmu samostatne alebo spoločne vhodné a účinné opatrenia na predchádzanie, znižovanie a kontrolu značne nepriaznivého vplyvu na životné prostredie,
- každá zmluvná strana prijme potrebné právne, správne alebo politické opatrenia na uplatnenie ustanovení Dohovoru,
- strana pôvodu, t. j. zmluvná stra-

Tab. 1. Uplatňovanie Dohovoru z Espoo v krajinách susediacich so SR

Štát	Dátum podpísania	Dátum ratifikácie
Česká republika	30. 9. 1993	-
Maďarská republika	26. 2. 1991	11. 7. 1997
Poľsko	26. 2. 1991	12. 6. 1997
Rakúsko	26. 2. 1991	27. 7. 1994
Ukrajina	26. 2. 1991	-

štátut poradcov pri EHK v sídle OSN v New Yorku a vstúpil do platnosti 10. 9. 1997. Do 4. 8. 1999 ho podpísalo 29 štátov a EÚ ako celok a ratifikovalo 26 štátov a EÚ ako celok. Bývalá ČSFR podpísala Dohovor z Espoo po predchádzajúcom súhlase obidvoch republík 20. 8. 1991 s výhradou ratifikácie, nakoľko v tom čase neboli na plnenie z neho vyplývajúcich záväzkov vytvorené podmienky.

S uplatňovaním procesu posudzovania vplyvov presahujúcich štátne hranice bolo málo skúseností, i tie veľmi rôznorodé. Preto sa začali na stretnutiach zástupcov štátov, ktoré podpísali Dohovor z Espoo vrátane Slovenskej republiky, formulovať odporúčania na jeho aplikáciu v oblasti legislatívy, metodológie, informatiky, účasti verejnosti a pod. Tieto odporúčania predstavujú otvorený materiál, ktorý sa postupne dopĺňa. Slovenská republika, zastúpená MŽP SR, sa pravidelne zúčastňuje na zasadnutiach signatárov Dohovoru z Espoo a na všetkých sprievodných podujatiach. Na 4. stretnutí signatárov, ktoré sa konalo 14.–17. marca 1995 v Ženeve, zástupcovia našej delegácie informovali, že 1. septembra 1994 nadobudol v SR účinnosť zákon NR SR č. 127/1994 Z. z. o posudzovaní vplyvov na životné prostredie (ďalej zákon), ktorý je v plnom súlade s Dohovorom z Espoo. Zároveň odovzdali správu o aktivitách SR v oblasti posudzovania vplyvov na životné prostredie.

Veľkú pozornosť vzbudil model

bilaterálnej zmluvy na uplatňovanie Dohovoru z Espoo, ktorý pripravilo MŽP SR v spolupráci s MŽP Rakúska v r. 1994–1995. V dňoch 18.–20. mája 1998 sa v nórskom Oslo konalo 1. stretnutie strán Dohovoru z Espoo za účasti zástupcov MŽP SR ako pozorovateľov.

Podmienky na uplatňovanie Dohovoru z Espoo v SR

• **Legislatívne zabezpečenie** – posudzovanie vplyvov činností presahujúcich štátne hranice tvorí samostatnú – tretiu časť zákona. V prípade posudzovania cezhraničných vplyvov funkciu koordinujúceho orgánu za Slovenskú republiku bude podľa zákona plniť MŽP SR. Postup a rozsah hodnotenia vplyvov v cezhraničnom kontexte uvedený v zákone je plne v súlade s Dohovorom z Espoo.

• **Inštitucionálne zabezpečenie** – na MŽP SR je zriadený odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie, ktorý od nadobudnutia účinnosti zákona riadi a organizuje proces posudzovania vplyvov na životné prostredie. Po ratifikácii Dohovoru z Espoo bude tento odbor vykonávať funkciu povereného (koordinujúceho) orgánu pri posudzovaní vplyvov presahujúcich štátne hranice. V dokumentáciách predkladaných na posúdenie podľa zákona sa už i v súčasnosti hodnotí možný vplyv činností presahujúcich štátne hranice. Odbor posudzovania vplyvov na životné prostredie v súčasnosti pripravuje návrhy bilaterál-

ných zmlúv so všetkými susednými štátmi. Ich podpísanie sa predpokladá po ratifikácii Dohovoru z Espoo všetkými stranami. Zmluvy budú upravovať jednotlivé kroky posudzovania vplyvov presahujúcich štátne hranice v zmysle Dohovoru z Espoo aj s možnými odchýlkami zodpovedajúcimi špecifikám jednotlivých štátov. V súčasnosti je v najvyššom štádiu rozpracovania návrh dvojstrannej zmluvy pre uplatňovanie Dohovoru z Espoo medzi Slovenskom a Poľskom, Slovenskom a Rakúskom.

• **Možné dôsledky ratifikácie na štátny rozpočet a podnikateľské subjekty** – ratifikácia Dohovoru z Espoo nebude mať vplyv na štátny rozpočet Slovenskej republiky. Podľa § 40 zákona náklady spojené s posudzovaním vplyvov činností vrátane nákladov na posudzovanie vplyvov činností presahujúcich štátne hranice znáša navrhovateľ, okrem nákladov spojených s účasťou jednotlivých subjektov procesu posudzovania, ktoré znášajú tieto subjekty. Náklady vyplývajúce z plnenia záväzkov Dohovoru z Espoo predstavujú zanedbateľné zvýšenie doterajších prostriedkov vynakladaných na posudzovanie vplyvov na životné prostredie podľa zákona a obyčajne sú spojené s prekladom častí vypracovaných dokumentácií do jazyka dotknutej krajiny.

V Slovenskej republike sú v súčasnosti vytvorené legislatívne i inštitucionálne predpoklady na plnenie záväzkov vyplývajúcich z Dohovoru z Espoo. Návrh ratifikácie je predložený na rokovanie vlády SR a potom na rokovanie Národnej rady SR. Ďalšie stretnutie zmluvných strán Dohovoru z Espoo sa bude konať 9.–11. októbra 2000 v bulharskej Sofii. V prípade, že dovtedy bude ratifikácia schválená, Slovensko by sa mohlo zúčastniť na tomto stretnutí už ako riadna zmluvná strana.

Viera Husková